

Prostor mezi geometrií a malířstvím

**Vývoj pojetí prostoru v geometrii
a jeho zobrazování v malířství od
renesance po 20. století**

Ladislav Kvasz

**Filosofický ústav Akademie věd ČR
Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy**

Obsah

Předmluva	5
Poděkování	12
Úvod	15
1. Renesanční malířství a perspektivistická forma	22
1.1 Renesanční malířství a objev perspektivy	24
1.2 Perspektivistická forma zobrazení a objev prostoru	41
1.3 Porušení perspektivistické formy	48
2. Manýrismus a projektivní forma	53
2.1 Manýrismus a štěpení epistemického subjektu	60
2.1.1 Dürer a projektivní forma zobrazení	60
2.1.2 Alberti a deskriptivní forma zobrazení	62
2.1.3 Holbein a anamorfická forma zobrazení	64
2.1.4 Dürer, Alberti, Holbein a štěpení formy zobrazení	67
2.2 Projektivní forma zobrazení a objev nekonečna	70
2.3 Porušení projektivní formy	75
3. Baroko a interpretativní forma	82
3.1 Baroko a teorie vnímání prostoru	85
3.2 Interpretativní forma zobrazení a objev neeuclidovské geometrie	91
3.2.1 Interpretativní forma zobrazení I – Pozzo	95
3.2.2 Interpretativní forma zobrazení II – Lobačevskij	99
3.2.3 Interpretativní forma zobrazení III – Velázquez	104
3.2.4 Interpretativní forma zobrazení IV – Beltrami	111
3.2.5 Pozzo, Lobačevskij, Velázquez, Beltrami a interpretativní forma zobrazení	115
3.3 Porušení interpretativní formy	120
4. Impresionismus a integrativní forma	123
4.1 Impresionismus a analýza zrakového vnímání	125
4.2 Integrativní forma zobrazení a pojem struktury	132
4.3 Porušení integrativní formy	140

5. Kubismus a konstitutivní forma	147
5.1 Kubismus a osvobození objektů ze zajetí prostoru	150
5.2 Konstitutivní forma zobrazení a topologie	156
5.2.1 Implicitní podoba konstitutivní formy zobrazení	157
5.2.2 Explicitní podoba konstitutivní formy zobrazení	163
5.3 Porušení konstitutivní formy	167
6. Abstraktní umění a konceptuální forma	170
6.1 Abstraktní umění a objev svobody tvorby	172
6.2 Konceptuální forma zobrazení a teorie množin	176
6.3 Závěr	182
7. Dodatky	186
7.1 Narativní forma zobrazení	190
7.1.1 Narativní forma zobrazení v malířství	193
7.1.2 Narativní forma zobrazení v geometrii – Eukleidés	198
7.1.3 Pojem obrácené perspektivy a narativní forma zobrazení	203
7.1.4 Narativní forma zobrazení z hlediska naratologie	205
7.2 Scénická forma zobrazení	211
7.2.1 Scénická forma zobrazení v malířství	212
7.2.2 Scénická forma zobrazení v geometrii	214
7.3 Koordinativní forma zobrazení	218
7.3.1 Koordinativní forma zobrazení v geometrii – dualita	219
7.3.2 Koordinativní forma zobrazení v malířství	224
8. Závěr	227
Použitá literatura	233
Seznam reprodukcí	236